

Gerli Romanovitš

Afganistani kogemusega Ida-Virumaalt pärit staabiveebel Andri Harkmann, kes õpetab kaitseväge ühendatud õppeasutustes õpetamise õpetamist ja võtab sel aastal presidendilt vastu teenetemärgi, tunnistab, et tema suurimaks väljakutseks elus on oma nelja lapse kasvatamine korralli-keks Eesti kodanikeks ning see ülesanne ei ole vähemtähtis kui Eesti välismissioonid Afganistanis või tema panus Eesti kaitsmisele kodus.

Te olite noorusajal punkar. Kas teie puhul kehtib väide, et igast korralikust punkarist saab ükskord väikekodanlane? Või vähemalt korralik ja see on duskuulekas inimene.

Absoluutselt. Seaduskuulelik ja korralik kindlasti.

Nii tormilisi asju omal ajal ei tehtud, mis oleksid edaspidi karjääri mõjutama hakanud, ja mingeid korrarikku mis sellest ajast ette näidata pole?

Ütleme jah, et punkariks olemine piirdus toona soengu, nahkjope ja vana hea kassetiga, mis mängis Kulot. Kui need tingimused olid täidetud, siis olid juba punkar valmis.

Mis juhtub, et ühest mässu-meelsest noorest mehest saab ühel hetkel sõjaväelane?

Juhtub see, et see mässu-meelne inimene proovib või-malikult paljud asjad nooru-ses ära ning kui on keegi, kes aitab tal neid valikuid natuke suunata, siis saab temast sea-duskuulelik kodanik, ja kui te-mast saab veel sõjaväelane, siis on see ju lausa krooniks sinna otsa.

Millest sõjaväelase karjäär alguse sai? Tavalisest ajateenimisest?

Jah, pärast keskkooli lõp-pu läksin ajateenistusse ning nähes oma ülemate pingutusi, kuidas nad üritavad meid õpe-tada, sain soovi teha asju pare-mini ja mõtestatumalt. Sealt see soov tuli.

Ajateenistusse läksite il-ma soovita sõjaväelaseks ha-ka, vaid soovist see kaelast ära saada?

Kui ma astusin, siis mul sõ-javäelaseks saamise soovi ei olnud, ajapikku see aga süve-nes, eriti lõpupoole, kui ma sain aru, et asi pole üldse hull ja sõjaväelasena on võimalik väga edukalt teenida.

Läksin ajateenistusse güm-naasiumi lõpus. See oli tead-lik valik, et ma ei hakka tege-ma mitte midagi muud, enne kui ajateenistus läbitud. See oli väga vabatahtlik, aga alg-ne eesmärk oli siiski kaelast ära saada ja vaadata, mis ma edasi teen. Ent valikute hulka kuulus ka sõjaväelaseks saa-mise võimalus.

Mingit lapsepõlveunistust mingist ametist ei olnud?

Oli ikka. Tahtsin tegelikult suusatajaks saada. Üheksa-aastaselt teadsin täpselt, et mi-nust saab suusatamise maail-mameister.

Suusatate hobi korras siia maani?

Jah, ma olen kolmekordne kaitseväge meister, sellest aastast ka Kaitseliidu meister, nii et ma teen seda hobi korras natuke aktiivsemalt. Talvel olen igal vabal momendil tegelikult suusarajal.

Kuidas on karjäär sõjaväes läinud? Millest alustasite?

Alustasin tegelikult oma kodupataljonis rühmaülema kohusetäitjana ja pärast seda tuli edasi minna, läksin lahingu-kooli vanemohvitseride kursusele, pärast selle lõpetamist jäin kaitseväge lahingukooli all-ohvitseri õpetama ja sealt see alguse sai. Sealt edasi läks juuba kaitseväge ühendatud õppe-asutuste ülesehitamiseks. Seal ma õpetan praegu, kuidas aja-teenijaid õpetada, ehk siis õpetan õpetajaid õpetama.

Kas ajateenijate õpetamine on teistsugune töö kui koolis laste õpetamine?

Erinevus on selles, et aja-teenijad on täiskasvanud inimesed. Täiskasvanud inimeste õpetamine on pisut teistsugune. Sõjakoolis see väga keeruline ei ole, sest sinna tulles on inimene teinud teadliku valiku, nad teavad, mida nad tahavad, ning on motiveeritud. Motiveeritus on üks väga oluline asi. Mulle meeldivad noored inimesed, kes teavad, mida nad tahavad.

Kas ajateenijate motiveerimine on keeruline ja mõne puhul see ülesanne ei teostu?

Ma ei ütleks, et see on keeruline. Motiveerimiseks on väga palju meetodeid. Kui üldisest lähenemisest ei piisa, siis on võimalik inimesega indivi-duaalselt tegeleda. Mina otseselt ajateenijate õpetamisega väga palju tegelenud ei ole, kuna ma pole rühmaülema tööd oma elus pikalt teinud, aga väga oluline roll on seal just üle-matel, kes peaksid olema ees-kujuks.

Mis on need asjad, mis oleksid teie jaoks väljakutse ja mida te veel teha tahaksite?

Teenistuse koha pealt rahvusvahelisel tasemel NATO liikide riikide allohvitseride õpetamine ja nõustamine oleks väljakutse, millest hea meele-ga kinni haaraks.

Muidu aga on minu suurimaks väljakutseks oma laste tublideks, oma isamaad austavateks ilmakodanikeks saamise suunamine ja kasvamine.

Kas rahvusvahelisel tase­mel väljaõppe vedamine oleks reaalne?

Jah, see on täitsa reaalne, me kuuleme ju kogu aeg eest-lastest, kes on välisteenistu-ses. Kohti on, tuleb ainult va-lida ja vaadata, milline oleks õige.

Afganistani missioonil osa­lemine demineerimisosakonna julgestusmeeskonna ülemana oli ka kahtlemata väljakutse.

Sellel ajal kui ma seal käi-sin olin ma 33-34aastane, mul oli selleks ajaks neli last ja see oli kahtlemata väljakutse nii minule kui tervele perele. Te-gelikult neile veel enam kui mulle.

Kas president poleks pida­nud teenetemärki andma hoo­pis naisele, kes nelja lapsega üksi koju jäi?

Täiesti õige. Riik peaks se-nisest enam tunnustama neid naisi, emasid, kes missiooni ajaks koju jäävad. Arvan, et neil on siin kodus raskem kui meil seal.

Kui palju kohapeal olles pe­rele mõtlesite?

Palju. Tegelikult väga palju. Sellele, kuidas nad seal hak-kama saavad, aga ka sellele, mis saab siis, kui minuga mi-dagi peaks juhtuma. Mõtlesin ka kõikide nende garantii-de peale, mida riik annab, ja täitsin ära kõik vajalikud pa-berid, mis on kohustuslikud, kuid suhtusin nendesse seda hoolikamalt.

Hirm oli ka? Või soov ümber mõelda?

Ikka oli hirm. Enesealalhoiuinstinkt töötas palju. Sellest tuli aga võitu saada, mõeldes oma perele, oma meeskonnale ja Afganistanis tehtu vajalik-kusele ning keskendudes rohkem igapäevatööle seal.

Arvestasite ka kõige hullemaga?

Jah, sinna minnes pead ar-vestama võimalusega, et sa saad haavata või juhtub see kõige hullem. Ei oleks õige öelda, et olin tegelikult ka val-mis kõige hullemaks, aga ar-vestasin sellega, et see võib juhtuda.

Midagi väga hullu teie teenistuse ajal Afganistanis ei juhtunud?

Midagi väga hullu õnneks mitte. Väiksemaid kriimustu-si ehk siis kuulihaavu oli. Mi-dagi suuremat õnneks mitte. Aga väiksemaid "kriimustusi" on ikka.

Kuidas selline kriimustada saamine mõjub? Näiteks motiivatsioonile.

Need mehed, kes kriimus-tada said, olid tavalisest enam motiveeritud. Nad olid valmis jätkama niipea kui valu möö-das. Pigem oli keerulisem nendele inimestega, kes oma kaas-lastega kriimustada saamist pealt nägid.

Kas hoolimata sellest, et sõdurid saavad kohapeal kriimustada ning laiem avalikkus tegelikult seda ei tea, sest ajaaj kirjandus kajastab vaid suuresmaid haavataamisi, olete veendunud selle missiooni vajalikkuses?

Olen. Hoolimata nendest kriimustada saamistest, on see missioon vajalik.

Seal on kaks suuremat aspekti. Esiteks on meie suurust arvestades väga vajalik panustada ühisesse projekti NATO mastaabis. Just selline eestlaste julge ja ennatohverdav tegevus Afganistanis näitab, et me oleme täieõiguslik liige rahvusvahelistes organisatsioonides koos kõigi hüvedega, mis laienevad liikmesriigile, ja teiseks muutub läbi eestlaste tegevuste seal tegelikult ka Afganistani eluolu turvalisemaks -see lihtsalt võtab aega.

Teie suusahobist me juba rääkisime. Millega te veel tegelete?

Ma mängin ka võrkpalli, rannavollet ja rullsuusatan. Lisaks sellele on minu kahe tütre iluuisutamistreeningud ning võistlemine väga heal ta-semel saanud ka minu hobiks. Suudan vahet teha iluuisuta-mise eri elementide ja hüpe-te vahel.

See tähendab, et jagate kõi ki axel eid ja flip'e, mida uisu tajad jääl teevad?

Isegi kui ma seda ise ei tea, siis tütrete teevad selle mulle vaatamise ajal selgeks. Ma saan kohe teada, kas mõni asi uisuta-jal õnnestus või ebaõnnestus, ning oskan enam-vähem ette ennustada punktisummat, mis nad saada võiksid.

Kas te ei olegi 24 tundi sõjaväelane?

Ei, staabiveebel Andri Harkmann ei ole 24 tundi sõjaväelane ja pärast teenistuspäeva pühendab ta ennast oma teisele väele ehk oma perele. Küll on tal olemas 24tunnine valmisolek juhaks, kui riigil on teda vaja, ning sellisel juhul on ta valmis oma riiki ka oma elu hinnaga kaitsma.